

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 9. Crucifixi dolores.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79340](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79340)

verò est 25. Decemb. in solstitio hyberno. Ita S. Aug. f. 18. de civ. c. ult. Chrysost. Terrull. &c. Crucifixus in meridie. S. Joannes enim ait c. 19. 14. *erat hora quasi sexta*, scilicet ab ortu solis, quæ est in meridie. Dices: Marc. c. 15. 25. ait: *erat autem hora tertia*, & crucifixerunt eum. Resp. erat hora tertia non incipiens, sed finiens. Finis autem horæ tertiæ erat initium sextæ: hæ enim horæ olim apud Judæos, & Romanos, ternas modernas continebant. Porro eadem die creatum esse Adam, & eadem horâ comedisse pomum vetitum, quâ Christus in cruce moriens culpam expiavit, multi censent; inter quos Tertull. Corn. in Matth. 27. v. 35. Sextâ die homo est conditus, qui & sextâ horâ de ligno comedit. Quâ igitur horâ Dominus hominem condidit, eadem & lapsum curavit. Sextâ die, & sextâ horâ, cruci affixus est. Theophylact. in Matth. 27.

Cras vobis erit solus, cum incaluerit sol. 1. Reg. 11. 9. Significat illud meridianum tempus, quò Christus D. in Crucem actus salutem humani generis operatus est, & calidiores radios in terram vibravit. Non sine mysteriò Nehemias urbis custodibus præcepit: *non aperiantur porta Jerusalem, usque ad calorem solis.* 2. Esd. 7. 3. ut significaret, non esse portas cœli referendas, priusquam Christus D. crucem subiret, & amoris igne incaleresceret. Mendoza in 1. Reg. 11. v. 9.

Immisit Dominus pestilentiam in Israel de mane usque ad tempus constitutum. 2. Reg. 24. 15. Sept. *de mane usque ad horam prandii.* Sequuntur hanc lectionem Orig. Theodoret. Ambr. Hora prandii erat hora sexta, seu meridiana. Ubi sol incaluit, ira angeli refrigit: nam misertus est Dominus. Illa hora figurabat illum meridiem, in qua Christus crucifixus, divinæ justitiæ ardor refrigit. Id. ib.

Indica mihi, quem diligis anima mea, ubi pascas, ubi cubes in meridie? Cant. 1. 6. Per meridiem Christi accipe crucifixionem; in meridie enim crucifixus est. Et Crux Christi Ecclesiæ, ac Fidelibus, contra omnes persecutionis, & tribulationis, æstus; certum, fidumque, præstat umbraculum. Aurora ergo vitæ Christi fuit in nativitate, dies in Prædicatione, meridies in Cruce, vespere in sepulchro. Ita Philo Carpathius apud Corn. hic. Circuire possum, Domine, cœlum, & terram, & mare, & aridam; & nusquam te inveniam, nisi tantum in Cruce: ibi dormis, ibi pascis, ibi cubas, in meridie. Drogo Ost. de Sacr. Dom. Pass.

§. VIII.

Circumstantiæ loci, in quo Crucifixus.

In terram visionis. Gen. 22. 2. Hebr. *vade in terram Moria.* Mons Moria est mons Sion, in quo Salomon ædificavit templum. Moria cum Oleastro deduci potest à radice *marar*, id est, *amarus fuit*; vel à *mor*, id est, *myrrha*: quia mons Moria ferax est myrrhæ, aloes, & cinnamomi, Pagninus, & ex eo Barradius t. 2. l. 3.

c. 11. Moria dicitur quasi *mori*; id est, *myrrha mea*; & *jah*, id est, *Deus*: quasi diceret: *myrrham mea Deus.* Chald. vertit: *vade in terram divini cultus.* &c. Nota: mons Moria in plures colles, & monticulos, fuit divisus: in Orientali enim parte montis Moria fuit Sion; alia pars Moria extra Jerusalem manebat, posteaque dicta est mons Calvaria. Aug. l. 16. de Civ. c. 32. Hieron. scripsit, se certissime à Senioribus Judæorum cognovisse: quòd ibi immolatus sit Isaac, & Adam sepultus, ubi postea Christus crucifixus est. Cornel. hic. Idem habet Beda de locis sanctis c. 2.

Ista est Jerusalem; in medio gentium posuimus eam. Ezech. 5. 5. S. Cyrill. Jer. Catech. 13. medium terræ est Golgotha. Non meus est sermo; Propheta dicit: *operatus est saltem in medio terra.* Ps. 73. 12. S. Chrys. hom. de Cruce, & latrone: nè putares, pro Judaica tantum plebe oblatum Christum; ideo foras civitatem, id est, foras muros; ut scias Sacrificium esse commune. S. Leo f. 9. de Pass. ut Crux Christi non templi ara esset, sed Mundi. Sylvest. in Matth. 27.

Erat autem in loco, ubi crucifixus est, hortus. Jo. 19. 41. Præcantavit in Cantica de hoc horto ad sponsam, hæc dicens ad illam: *Veni in hortum meum, soror mea, sponsa.* Cant. 5. 1. Et quid accipis illic? *messus myrrham meam*; vinum myrrhatum bibens, & acetum. S. Cyrill. Jeros. Catech. 13.

§. IX.

Crucifixi dolores.

Num. I.

De Clavis.

Manus illius - plena hyacinthis. Cant. 5. 14. Hyacinthus flos coloris purpurei. Manus Domini plena hyacinthis: quia in cruce clavis perforatæ; & ruborem sanguinis illius quasi colore purpureo resperæ sunt. S. Thom. in Cant. hic.

Erunt tibi compedes ejus in protectionem. Eccli. 6. 30. Verosimile est, Christum non tantum clavis, sed etiam funibus, cruci fuisse adstrictum. Clavi enim manuum, & pedum, non potuissent soli tantam corporis molem sustinere. Et funes hi è Jerusalem Romam à S. Helena delati, servantur in ejus palatio, nunc templo S. Crucis in Jerusalem: ut habet programma Sacello ejus subterraneo præfixum. Corn. hic.

Quæsit Helena clavos, quibus crucifixus est Dominus, & invenit. De uno clavo franco fieri præcepit, de altero diadema intexuit: unum ad decorem, alterum ad devotionem, vertit. Clavum crucis ejus diademati suo præferunt Imperatores. Sanct. Ambrosius or. de Exitu Theodosij.

Refert Landbergius de Passione: viro pio fuisse revelatum, Christi pedes 36. mallei ictibus fuisse cruci affixos: ex quo conjice, quantus fuerit dolor: nam quòvis ictu clavus magis rumpebat carnes, arterias, & nervos. Corn. in Matth. 27.

Num. II.

Varia de doloribus.

Sustinui, qui simul contristaretur, & non fuit; & qui consolaretur, & non invenit. Pl. 68. 21. *& dederunt in escam meam sel &c.* Hoc ipsum, quod non inveni, qui simul contristaretur, hoc fuit fel meum; hoc mihi amarum; hoc acetum fuit. Sanct. August. hic.

Attritus est propter scelera nostra. II. 53. 5. Quod accidit Jerichuntam eunti à latronibus percusso Luc. 10. 31. contingit facio Christo. Plures praterunt; unus miseretur, & compatitur. Oliva t. 1. conc. 21. de Pass.

O vos omnes, qui transitis per viam. Th. 1. 12. Ethicus ait: pulsus doloris est amor. Ut scias, quanta sit febris, & calor; tangis pulsus. Ut scias, quis dolor fuerit Christi; cogita, quantus fuerit amor erga omnes. Cornel. hic.

Deus meus! Deus meus! ut quid dereliquisti me? Matth. 27. 46. Dicit Christus, se à Deo derelictum: non quod privatus esset gratia, vel gloria; sed quia tam graviter patiebatur; ac si peccator, & à Deo contemptus fuisset; & quia voluntati impiorum expositus erat; & quia nulla tunc fiebat redundantia consolationis, & alleviationis, à superiori parte animæ Christi in partem ejus inferiorem. Sic autem non fuit in beatis Martyribus: quorum multi tempore suæ passionis tantam in anima senserunt delectationem, ut vix perciperent exteriorem dolorem. Dion. Carth. in Matth. c. 27. Derelictus est Christus à Patre per privationem, scilicet Spiritualium consolationum. Nam cum in ceteris Dei Electis, pro suo honore certantibus, & patientibus, influxus divini dulcoris, quasi totam supportaverit, & temperaverit, vehementiam illati doloris. Solus ipse Jesus, quantum ad hoc, est præter ceteros in passionibus derelictus; ita ut nulla gaudij, & dulcoris, redundantia fieret ab habitu, & actu suæ gloriæ in naturam, quæ patiebatur, sic quod mitigaret passionis acerbiterem. S. Bernardinus p. 2. art. 1.

Clamans voce magnâ. Matth. 27. 50. Quanto dolore, quantoque amore, de nequam saculo recedebat, quem Mundus nullò pacto cognovit! Sim. Cass. l. 13. hic.

S. Catharina Senensis dicebat: maximum dolorem, quem Christus sensit in Cruce, fuisse in pectore; scilicet in extensione, indeque consequente disjunctione ossium pectoris: idque se experientiâ didicisse, cum à Christo omnium ejus dolorum particeps facta. Cornel. in Matth. 27. v. 35.

§. X.

De inclinatione capitis. Joan. 19.

Salvator noster caput inclinavit in morte, ut oscula daret suis dilectis. Toties eum osculamur, quoties in ejus amore compungimur. S. Aug. in Manuali c. 23.

Polyanth. Sacr. Tom. I.

Consummatum est, & inclinatio capite tradidit spiritum. Jo. 19. Quæ connexio inter hæc duo. Vidit Christus post libatum acetum, nihil jam superesse ad generis humani remedium; ideo ait, *consummatum est.* q. d. omnia prædicta à Prophetis impleta sunt; omnia, quæ pati oportebat pro salute hominum, perpassus sum: nihil restat, nisi mors. Inclinat ergo caput, mortem vocans; quia præstitit, quidquid præstare poterat. S. August. tr. 119. in Jo. quia nihil remanserat, quod, antequam moreretur, fieri oporteret. Unde sequitur: *& inclinatio capite tradidit spiritum*, peractis omnibus; quæ, ut peragerentur, expeclabat: tanquam ille, qui potestatem habet ponendi animam suam, & iterum resumendi eam. de Castillo III. 31.

Inclinat caput; quasi supra Patris gremium caput reponens. Orig. hom. 85. in Matth.

Caput liquefecit ad misericordiam, flexit ad gratiam, inclinavit ad indulgentiam. S. Laur. Just. l. de agone Chr. c. 20.

Inclinatio capite ad istam (B. V.) tradens spiritum, obdormivit. Philipp. Abb. l. 1. in Cantic. cap. 25.

Inclinatio capite ex parte Matris suæ: quasi diceret; per ipsam veniam petite. Hugo Cardin. hic.

Caput inclinavit in morte; in expiationem erectionis ad vetita: simulque fuit obedientiam, reverentiam docuit, humilitatem in operibus usquequaque monstravit; cum omni peractio mysterio, inclinatio capite expiravit. S. Bernardinus p. 2. l. 55.

Inclinavit in cruce caput: ut ostenderet gravitatem. Consuevit enim homo, præ nimio onere aggravatus, suum inclinare caput. Sic Christus aggravatus pondere peccatorum nostrorum, inclinavit caput. Unde 1. Petri 2. *peccata nostra ipse pertulit in corpore suo super lignum.* Inclinat caput, ut ostenderet, humilitatem esse viam ad gloriam sempiternam. Inclinat caput: ut ostenderet gratuitatem; id est, ut augeret gratiam Deo Patri pro mortis victoria. Solent enim gratias agentes inclinare caput: ejus enim mors mortis nostræ victoria fuit. Sanctus Bernardinus t. 2. sect. 56.

Tradidit spiritum, inclinatio capite æterno Patri, cui commendaverat: ut non solum in corpore, sed à corpore separatus ejus spiritus esset obediens. Etenim decreto Paternò descendit ad limbum; & reversus ad tumulum reanimavit exanimatum. Sim. Cass. l. 13. hic.

Inclinavit caput, tum ad dilectissimam Matrem, tum ad homines universos, tanquam ultimum vale dicens; extremamque petens copiam discedendi; & osculum pacis offerens. Blosius Margar. spir. cap. 18.

Ecc 2

§. II.